

ZES DAGEN

ZES

RYAN GATTIS

D A G E N

[ALL INVOLVED]

VERTALING GERDA BAARDMAN

Nijgh & Van Ditmar
Amsterdam

De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

www.nijghenvanditmar.nl

Oorspronkelijke titel *All Involved*

Picador, Pan MacMillan, Londen

Copyright © Ryan Gattis 2015

Copyright Nederlandse vertaling Gerda Baardman/Nijgh & Van Ditmar 2015

Omslag Studio Ron van Roon

Omslagbeeld Zuma Press, Inc/Alamy

Zetwerk Zeno Carpentier Alting

NUR 302 / ISBN 978 90 388 0061 5

**TER NAGEDACHTENIS AAN
COLONEL ROBERT HOUSTON GATTIS SR.**

INHOUD

DE FEITEN 9

- DAG 1 ERNESTO VERA 15**
LUPE VERA, A.K.A LUPE RODRIGUEZ, A.K.A. PAYASA 25
RAY VERA, A.K.A. LIL MOSCO 77
- DAG 2 JOSÉ LAREDO, A.K.A. BIG FATE, A.K.A. BIG FE 91**
ANTONIO DELGADO, A.K.A. LIL CREEPER, A.K.A. DEVIL'S
BUSINESS 113
KIM BYUNG-HUN, A.K.A. JOHN KIM 151
- DAG 3 GLORIA RUBIO, IC-VERPLEEGKUNDIGE 169**
ANTHONY SMILJANIC, BRANDWEERCHAUFFEUR 183
ABEJUNDIO ORELLANA, A.K.A. MOMO 223
- DAG 4 BENNETT GALVEZ, A.K.A. TROUBLE, A.K.A. TROUBLE G. 247**
ROBERT ALÁN RIVERA, A.K.A. CLEVER, A.K.A. SHERLOCK
HOMEBOY 259
GABRIEL MORENO, A.K.A. APACHE 295
- DAG 5 ANONIEM 315**
JEREMY RUBIO, A.K.A. TERMITE, A.K.A. FREER 331
JOSesito SERRATO, A.K.A. WATCHER 375
- DAG 6 JAMES 383**
MIGUEL 'MIGUELITO' RIVERA JUNIOR, A.K.A. MIKEY
RIVERA 387
- CITATEN 427**
DANKWOORD 429

DE FEITEN

Op 29 april 1992 om 15 uur 15 verklaarde een jury de agenten Theodore Briseno en Timothy Wind en brigadier Stacey Koon van de politie van Los Angeles niet schuldig aan buitensporig geweld bij de arrestatie van Rodney King. De jury kwam niet tot een eensluidend oordeel over dezelfde aanklacht tegen agent Laurence Powell.

Om ongeveer 17 uur die middag braken er rellen uit. Pas zes dagen later, op maandag 4 mei, kwam daar een eind aan, na 10.904 arrestaties, meer dan 2383 gewonden, 11.113 branden en meer dan een miljard dollar schade aan onroerend goed. Daarnaast vielen er 60 doden als gevolg van de onlusten, maar daarbij zijn de moordslachtoffers niet meegerekend die los van de rellen elders in de stad vielen tijdens de zes dagen dat er een avondklok was ingesteld en weinig tot geen noodhulp beschikbaar was. Zoals hoofdcommissaris Daryl Gates de eerste avond zei: 'Er zullen zich situaties voordoen waarin mensen vergeefs op hulp moeten wachten. Het is nu eenmaal niet anders. We kunnen niet overal tegelijk zijn, daar hebben we de mankracht niet voor.'

Het is mogelijk, zelfs waarschijnlijk, dat sommige niet aan de rellen gerelateerde moorden feitelijk een gevolg waren van een noodlottige combinatie van gelegenheid en omstandigheden. Die 121 uur van wetteloosheid in een stad met bijna 3,6 miljoen inwoners in een county met een bevolkingsaantal van

9.150.000 boden ruimschoots gelegenheid voor afrekeningen.
Dit verhaal gaat over een paar van hen.

DAG 1
WOENSDAG

EEN NOG INTERESSANTERE VRAAG IS: WAAROM MAAKT IEDEREEN ZICH ZO DRUK OVER DE ZOVEELSTE REL – IS DE TOESTAND IN WATTS DAN SINDE DE VORIGE KEER HELEMAAL NIET VERBETERD? DAT VRAGEN VEEL BLANKEN ZICH AF. HELAAS MOET DIE VRAAG MET NEE WORDEN BEANTWOORD. DE BUURT KRIELET WELISWAAR VAN DE MAATSCHAPPELIJK WERKERS, ONDERZOEKERS, VRIJWILLIGERS EN ANDERE HUMANITAIRE HULPVERLENERS, ALLEMAAL MET DE BEST DENKBARE BEDOELINGEN, MAAR NIETTEMIN IS ER MERKWAARDIG GENOEG WEINIG VERANDERD. NOG STEEDS HOUDEN DE ARMEN, DE VERSLAGENEN, DE CRIMINELEN, DE WANHOPIGEN, ALLEMAAL STAND MET IETS WAT WEL EEN ANGSTAANJAGENDE LEVENSKRACHT MOET LIJKEN.

– THOMAS PYNCHON

NEW YORK TIMES, 12 JUNI 1966

ERNESTO VERA

29 APRIL 1992

20.14 UUR

1

Ik zit in Lynwood, South Central, in de buurt van Atlantic en Olanda. Heb net de schalen met restjes bonen, overgebleven van een kinderfeestje, in aluminiumfolie ingepakt als mijn baas zegt dat ik eerder naar huis mag en eigenlijk morgen ook niet hoeft te komen. Misschien de hele week wel niet. Hij is bang dat alles wat er in de buurt van 110 aan de gang is ook deze kant op komt. Hij noemt het niet rotzooi of rellen of zo. Hij zegt gewoon: ‘wat er daar in het noorden aan de hand is’, maar hij heeft het over mensen die dingen in de fik steken en winkelpuien slopen en in elkaar geslagen worden. Ik vraag me af of ik er tegenin zal gaan, want ik kan het geld goed gebruiken, maar dat wordt toch niks dus denk ik laat maar. Ik stop de bonen in het vriezertje van de vrachtwagen, pak mijn jas en ben weg.

Toen we hier begin van de middag aankwamen – Termite, de andere jongen die hier werkt en ik – zagen we rookpluimen, vier van die hoge zwarte torens in de lucht, net als die brandende oliebronnen in Koeweit. Misschien niet zo groot, maar toch echt wel groot. Die halfdronken vader van dat jarige jongetje ziet ons kijken terwijl we de tafels aan het uitklappen zijn en hij zegt dat het is vanwege die agenten die Rodney King in elkaar hebben geslagen en daar niet voor de bak in hoeven en wat wij daarvan vinden? Ja, daar zijn wij ook niet blij mee, maar

dat gaan we toch niet tegen een klant van onze baas zeggen? Trouwens, het klopte natuurlijk allemaal voor geen meter maar wat hadden wij daarmee te maken? Daarginds loopt het uit de klauwen maar hier doen we gewoon ons werk en houden we onze bek.

Ik zit nu bijna drie jaar op de wagen van Tacos El Unico. Ik maak alles klaar wat je wil. *Al pastor. Asada.* Geen probleem. We maken ook een goeie *cabeza*, mocht je daar trek in hebben. Anders is er nog *lengua, pollo*, alles eigenlijk. Voor elk wat wils. Meestal staan we op onze stek bij Atlantic en Rosecrans maar soms doen we ook verjaarsfeestjes of een jubileum of zo. Dat wordt niet per uur betaald, dus ik ben altijd blij als het snel klaar is. Ik zeg Termite gedag, laat hem weten dat hij niet nog een keer met ongewassen handen hoeft aan te komen en ben weg.

Als ik een beetje doorloop ben ik in twintig minuten thuis, of in een kwartier als ik de boardwalk tussen de huizen door pak. Het is geen boardwalk zoals in Atlantic City of zo. Gewoon een smal betonnen paadje tussen de huizen, van de hoofdstraat naar de rest van de buurt. Je snijdt er een heel stuk mee af. Zoals mijn zusje zegt: 'Altijd handig als je moet vluchten voor de politie.' Als je naar beneden loopt kom je op Atlantic uit en loop je naar boven dan kom je bij de huizen, de ene straat na de andere. Die kant ga ik altijd op. Naar boven.

Bij de meeste mensen zijn de lichten op de veranda uit. In de tuinen ook. Niemand buiten. Geen gouwe ouwe met Art Laboe op de radio. Niemand die aan z'n auto sleutelt. Als ik langs de huizen loop hoor ik alleen televisies, nieuwslezers met verhalen over plunderingen en branden en zwarten en Rodney King en verontwaardiging en het zal allemaal wel, want ik ben ergens anders mee bezig.

Begrijp me niet verkeerd hè, ik ben niet van steen of zo, ik regel gewoon wat ik moet regelen. Als jij was opgegroeid in

zo'n buurt als hier, met een wapenhandel waar ze voor vijftwintig cent per stuk losse patronen verkopen aan iedereen die een kwartje en een kort lontje heeft, dan was je ook zo geworden. Niet afgestompt of link of zo, maar gefocust, weet je? En nu tel ik de maanden af tot ik hier weg kan.

Twee maanden, dat moet lukken. Dan heb ik genoeg gespaard om weer een auto te kopen. Niks bijzonders. Gewoon om mee naar mijn werk en naar huis te gaan zonder door die straten te hoeven lopen. Ik maak nu al god weet hoelang andermans recepten klaar, maar dat wil ik niet tot mijn pensioen blijven doen. Als ik een auto heb, ga ik de stad in, bedelen om een stageplek bij R23, die waanzinnige sushitent midden in een buurt waar vroeger speelgoed voor de halve wereld werd gemaakt. Tegenwoordig staan alle pakhuizen leeg omdat ze alles in China laten maken.

Die tent ken ik van Termite, want die is ook gek op Japans. Die houdt van alles wat oosters is, vooral vrouwen, maar daar gaat het nu niet om. Vorige week heeft hij me daar mee naartoe genomen en toen moest ik alleen voor mezelf al achtendertig dollar afrekenen, maar dat was het waard, want wat die Japanse gasten met eten kunnen, dat geloof je niet. Ik zou er tenminste nooit op zijn gekomen. Spinaziesalade met paling. Tonijn die met een brander is bewerkt zodat hij vanbuiten gaar is en vanbinnen nog helemaal rauw en smeug. Maar het allerwaanzinnigste vond ik iets wat ze een *California roll* noemen. Aan de buitenkant oranje viskuit met rijst en binnenin een ring van groen zeewier met krab, komkommer en avocado erin. Vooral dat laatste, daar hadden ze me mee.

Man, dat snap jij niet. Ik heb er álles voor over om het vak van die mensen te leren. Borden wassen, vloeren vegen, de plee schoonmaken, elke avond overwerken, je zegt het maar! Ik wil gewoon bij dat geweldige Japanse eten in de buurt zijn, want ik had zo'n geval besteld vanwege de naam en toen ik het zag

dacht ik: nou nee, toch maar niet, want ik kan geen avocado meer zien, maar Termite riep me dus ik haalde mijn schouder op en nam een hap. En zodra ik het proefde ging er in mijn hoofd een knop om. Alsof het licht aanging. Ik zag ineens mogelijkheden die ik nog nooit had gezien. En dat allemaal alleen doordat die kok iets totaal nieuws had gemaakt van iets saais waar ik dag in dag uit mee werk.

Als je zoveel avocado's hebt opengesneden, uitgeschept en fijngeprakt als ik, dan snap je wat ik bedoel. Je botten gaan er pijn van doen, het soort pijn dat je alleen krijgt als je handen een bepaalde beweging zo vaak hebben gemaakt dat je die soms zelfs in je slaap nog maakt. Maak jij maar eens vier jaar lang zes dagen per week guacamole, dan komt die slijmerige groene meuk jou ook je neus wel uit.

Vlak bij mijn hoofd slaat er iets tegen het hek en ik spring achteruit met mijn handen in de bokshouding. Ik schiet in de lach als ik zie dat het alleen maar een dikke rooie kater was. Godverdomme, mijn hart sloeg een slag over.

Ik loop door. In Lynwood blijf je op straat niet lang stilstaan als je slim bent. In het centrum is dat anders. Daar is het beter, tenminste, voor mij zou het daar beter zijn, en ik wil zoveel weten, ik wil die koks zoveel vragen. Zoals: wat voor invloed heeft ons land op hun eten? Ik weet er niet veel van maar volgens mij hebben ze in Japan geen avocado's. Wij hebben hier een Mexicaanse cultuur want Californië hoorde vroeger bij Mexico. De sik van Californië, de Baja, hoort daar zelfs nog steeds bij, al is het land ten noorden daarvan tegenwoordig iets anders. Net als ik. Mijn ouders komen uit Mexico en ik ben daar ook geboren, ik ben naar L.A. gekomen toen ik een jaar was. Mijn kleine broertje en zusje zijn hier geboren. Door hen zijn we nu allemaal Amerikaans.

Daarvoor loop ik dat stuk naar huis. Om vragen in mijn hoofd te laten rondstuiteren, te dromen, na te denken. Ik ga er

soms helemaal in op. Terwijl ik de hoek naar mijn straat omsla vraag ik me weer af wat er in het hoofd van zo'n Japanse kok omging voordat hij die California roll bedacht en hoe krankzinnig het is dat zelfs een avocado iets nieuws en moois kan worden als je hem anders gebruikt, en op dat moment komt er achter me een auto aanrijden.

Eerst lijkt er niets aan de hand. Niet echt. Ik ga aan de kant maar hij remt naast me. Dus ik ga helemaal naar de kant van de weg. Ja toch? Geen probleem, hij rijdt wel door als hij ziet dat ik nergens iets mee te maken heb. Geen Mexicaanse gangsteroutfit. Geen tattoos. Niks. Ik ben clean.

Maar die auto blijft maar naast me rijden, heel langzaam, en als het raampje omlaag gaat komt er een stroom snelle Motown naar buiten. Piano. Hier in de buurt kent iedereen KRLA. 1110 op de middengolf. Ze houden hier van gouwe ouwe. Het begin van 'Run, Run, Run' van de Supremes. Ik herken de sax en de piano.

'Hé,' roept de man achter het stuur over de muziek heen, 'ken jij ene Lil Mosco?'

Zo noemen ze mijn kleine broertje op straat en als ik dat hoor uit de mond van iemand die ik niet ken trek ik een sprint. Terug. Het lijkt wel of mijn maag zich bij elke stap verder naar buiten probeert te klauwen. Die weet al dat het helemaal mis is.

Ik hoor de man lachen. Hij zet de auto in zijn achteruit en geeft keihard gas. Hij haalt me makkelijk in en trapt op de rem. Dan stappen er twee jongens uit en er springt er ook nog een uit de achterbak. Drie gasten, helemaal in het zwart.

De adrenaline pompt door mijn lijf. Ik moet nu heel goed opletten, zo goed als ik nog nooit heb gedaan, want als ik hier heelhuids uit kom moet ik me zoveel mogelijk kunnen herinneren, dus onder het rennen kijk ik om en probeer alles te onthouden. Een Ford. Donkerblauw. Een Ranchero, geloof ik. Een van de achterlichten is kapot. Aan de linkerkant.

Ik kan het nummerbord niet zien want ik moet voor me kijken als ik de hoek naar de boardwalk neem, tussen de huizen door zodat ik in de volgende straat over een hek kan springen en ergens in een tuin verdwijnen, maar ze zitten te dicht achter me. Alle drie. Zij hebben geen tien uur bij de grill gestaan of taco's rondgebracht bij een stel verwende koters en dronken kereels. Zij zijn niet moe. Zij zijn sterk.

Ik hoor ze steeds dichterbij komen en het bloed bonkt in mijn oren, ik weet dat ze me al bijna te pakken hebben. Ik heb nog één seconde om adem te happen en me schrap te zetten voordat ze bij me zijn, me tegen de grond schoppen en me onder het vallen met iets hardts tegen mijn kaak slaan. Daarna is alles zwart, ik weet niet hoelang.

Ik heb weleens eerder een klap voor mijn bek gehad maar zo hard nog nooit. Ik kom weer bij als ze me naar de auto sleuren en het lijkt wel alsof mijn gezicht in twee stukken uit elkaar valt. Door het fluiten in mijn oren heen hoor ik mijn hakken over het asfalt schrapen en ik besef dat ik maar een paar seconden *out* kan zijn geweest.

‘Niet doen.’ Ik hoor het mezelf zeggen. Ik ben verbaasd dat het zo kalm klinkt terwijl mijn hart als een gek tekeergaat. ‘Alsjeblieft, ik heb jullie niks gedaan. Ik heb geld. Wat je maar wil.’

Ze reageren wel, die drie, maar niet met woorden. Ruwe handen sleuren me overeind, de boardwalk af en de steeg in, waar aan twee kanten garages staan. Maar dat doen ze alleen om me nog meer klappen te geven.

Snelle harde stompen in mijn nieren, mijn buik, mijn ribben. Van alle kanten. Het voelt niet hard aan maar toch slaan ze de lucht uit mijn longen. Eerst snap ik het niet, maar dan zie ik bloed op mijn shirt, ik staar ernaar en terwijl ik me afvraag hoe het mogelijk is dat ik het mes niet naar binnen voelde gaan, komt de honkbalknuppel neer.

Even zie ik een zwarte schaduw voordat hij me raakt en ik

duik weg. Het zwaarste stuk komt op mijn schouder terecht, maar toch stond ik net nog naar mijn shirt te kijken en lig ik nu ineens plat op mijn rug naar de donkere lucht te staren. Godverdomme.

‘Yeah,’ schreeuwt een van de jongens in mijn gezicht. ‘Yeah, kankerlijer!’

Ik rol me op. Mijn kaak voelt aan alsof hij wordt gefrituurd. Ik breng mijn handen omhoog om mijn gezicht te beschermen, maar dat helpt niet. De honkbalknuppel komt steeds weer neer. Ik krijg een klap in mijn nek en mijn hele lijf wordt gevoelloos.

‘Hij ligt plat. Vastbinden, vooruit,’ zegt een andere stem.

Ik krijg haast geen lucht meer.

Een andere stem, misschien de eerste, valt hem bij. ‘Ja, jij bent toch zo groot, Joker?’

Dus die ene heet Joker. Dat moet ik onthouden, denk ik. Dat is belangrijke informatie. *Joker*. Het woord blijft in mijn hoofd hangen en ik bekijk het van alle kanten. Ik ken niemand die Joker heet, behalve in de strips, en ik snap niet waarom ze mij moeten hebben terwijl mijn broertje degene is die blijkbaar weer eens iets stoms heeft uitgehaald.

‘Alsjeblieft,’ zeg ik als ik weer kan ademhalen, alsof die monsters ooit naar zoiets hebben geluisterd. Vergeet het maar. Ze hebben het veel te druk met sjarren aan mijn enkels, maar alles is zo gevoelloos dat ik niet eens snap wat ze doen. Mijn benen worden rechtgetrokken.

‘Zo,’ zegt er een.

Ik doe mijn ogen open en denk: wat zo? Om me heen zie ik een buurt die ik herken. Even denk ik dat ik gered ben: ik hoor ze weglopen en zie de remlichten van hun auto rood weerkaatsen tegen de garages. De opluchting daalt in me neer. Ze gaan weg, denk ik. Ze gaan weg! Dan zie ik een jongetje van een jaar of twaalf weggedoken bij de boardwalk staan. Zijn gezicht wordt rood in het licht en ik zie, ja, hij kijkt naar me. Zijn ogen

wagenwijd open. Hij kijkt zo geschrokken dat ik zijn blik volg, naar mijn voeten, en dan moet ik zowat kotsen: mijn enkels zijn met dik staaldraad achter de auto vastgebonden.

Ik trek zo hard ik kan, maar ik krijg ze niet los, het staaldraad snijdt alleen maar in mijn benen. Ik schop met alle kracht die ik in me heb, maar er gebeurt niets. Niets komt van zijn plek. Ik worstel me overeind om er met mijn vingers bij te kunnen, het op de een of andere manier los te krijgen.

Maar dan starten ze en ik sla tegen de grond en word voortgesleept; door de snelheid schuurt mijn schedel over het asfalt. De lucht schiet over me heen en mijn hele rug voelt aan alsof de vlammen eruit slaan, en dan remmen ze keihard.

Door de vaart die ik nog had schiet ik naar voren. Drie meter? Zes meter? Ik ben waarschijnlijk omhoog gestuiterd want ik vlieg door de lucht en dan slaat er iets hard en kouds, metaal, in mijn gezicht, en nu voel ik mijn jukbeen breken. Ik voel gewoon hoe het van binnenuit loslaat, ik hoor het kraken in mijn oren, het bot breekt en het bloed stroomt over mijn tong. Ik draai mijn hoofd opzij, doe mijn mond open en laat het lopen. Als ik het op straat hoor spatten, als het niet ophoudt met stromen, weet ik dat het afgelopen is.

Ik weet dat ik dood ben.

Misschien had ik daarnet nog een kans, maar nu niet meer.

Een stem uit de auto, ik weet niet van wie, roept: 'Pak die kabel, mongool, check of die kankerlijer dood is!'

Er gaat een portier open, maar ik hoor het niet dichtslaan. Ik hoor voetstappen naar me toe komen en dan buigt zich een gedaante over me heen om te kijken of ik nog ademhaal.

Ik denk niet eens na. Ik spuug zo hard ik kan.

Dat lukt blijkbaar, want ik hoor een snel geschuifel en de gedaante deinst terug.

'Tering,' zegt-ie. 'Hij spuugt bloed in mijn mond! Moet ik soms aids krijgen of zo?'

Hád ik maar aids om door te geven! Ik probeer mijn ogen verder open te doen. Alleen mijn rechteroog gaat open. Ik zie dat de gedaante iets in zijn mond stopt en dan grijnst hij naar me, laat zijn tanden zien. Dan zit hij boven op me, zo snel dat ik niet snap wat er gebeurt maar hij stompt me drie keer hard in mijn borst. Eerst voel ik het mes niet, maar ik hoor aan het geluid dat hij er een heeft, dat weet ik omdat ik geen lucht meer krijg. Een holle stomp als hij het er diep in steekt. Zo diep als een mes maar kan.

‘Zeg tegen je broer dat we eraan komen.’ Hij fluistert zoals mijn moeder in de kerk als ze kwaad is. Stille woede.

Degene die de baas is roept uit de auto: ‘Sukkel, ze staan te kijken!’

Dan verdwijnt de gedaante die over me heen staat. De auto ook. Er spatten steentjes op als hij wegrijdt. Ik haal nog adem maar het is nat. Half bloed. Ik ben helemaal verdoofd. Ik probeer op mijn zij te gaan liggen. Dan kan het bloed eruit zonder dat ik erin stik. Maar het lukt niet. Ik zie een nieuwe gedaante boven me. Een vrouw die het haar uit haar ogen strijkt en zich over me heen buigt. Ze zegt dat ze verpleegkundige is en dat ik stil moet blijven liggen. Ik wil lachen en zeggen dat ik me niet eens kan verroeren dus rustig maar, ik blijf heus wel liggen, ik kan niet anders. Ik wil zeggen dat ze mijn zusje moet laten weten wat er gebeurd is. Er staat nog een gedaante naast haar, een kleinere. Hij lijkt op die jongen van daarnet, maar het is te vaag om hem goed te zien. Ik hoor wel heel duidelijk zijn stem: ‘Hij gaat dood, hè?’ Heel even denk ik dat hij het over iemand anders heeft. Niet over mij. Dan fluistert de vrouw iets wat ik niet kan verstaan en ik voel handen. Of eigenlijk geen handen, vooral druk. De pijn is niet het ergste. De ellende is dat ik geen adem kan halen. Ik probeer het wel maar het gaat niet. Mijn borstkas wil niet omhoog. Het lijkt wel alsof er een auto op staat. Dat wil ik uitleggen. Als ze nou vragen of iemand die

auto weghaalt dan komt het wel goed. Dan is het niet zo zwaar meer, dan kan ik ademen en dan komt alles goed als ik maar lucht krijg. Dat wil ik roepen, of tenminste zoiets. Maar mijn mond doet het niet en mijn vel voelt aan alsof het te groot is, heel los, en de hemel lijkt te dichtbij, alsof hij op me is gevallen, op mijn gezicht, als een laken, en ik krijg een heel raar gevoel, alsof hij naar beneden komt om me dicht te plakken, dat er een soort donker beton in me wordt gegoten om de gaten dicht te maken zodat ik weer kan ademen en ik bedenk hoe mooi het zou zijn als dat waar was maar ik weet dat ik doodga, die jongen heeft gelijk, ik weet dat ik erin wegsmelt want mijn hersenen krijgen geen zuurstof meer en ik weet dat dat logisch is want hersenen werken niet goed zonder voeding en ik weet dat ik niet echt in de hemel wegsmelt, dat weet ik want, dat weet ik want